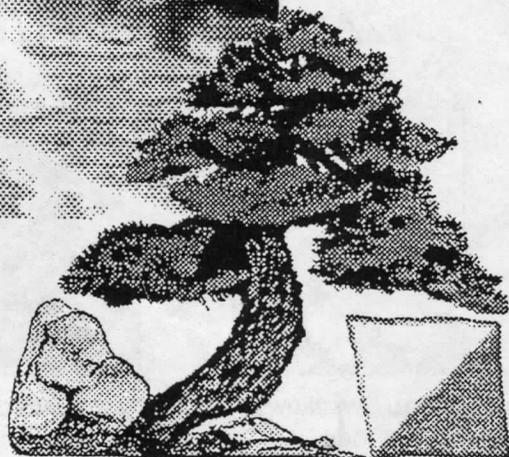
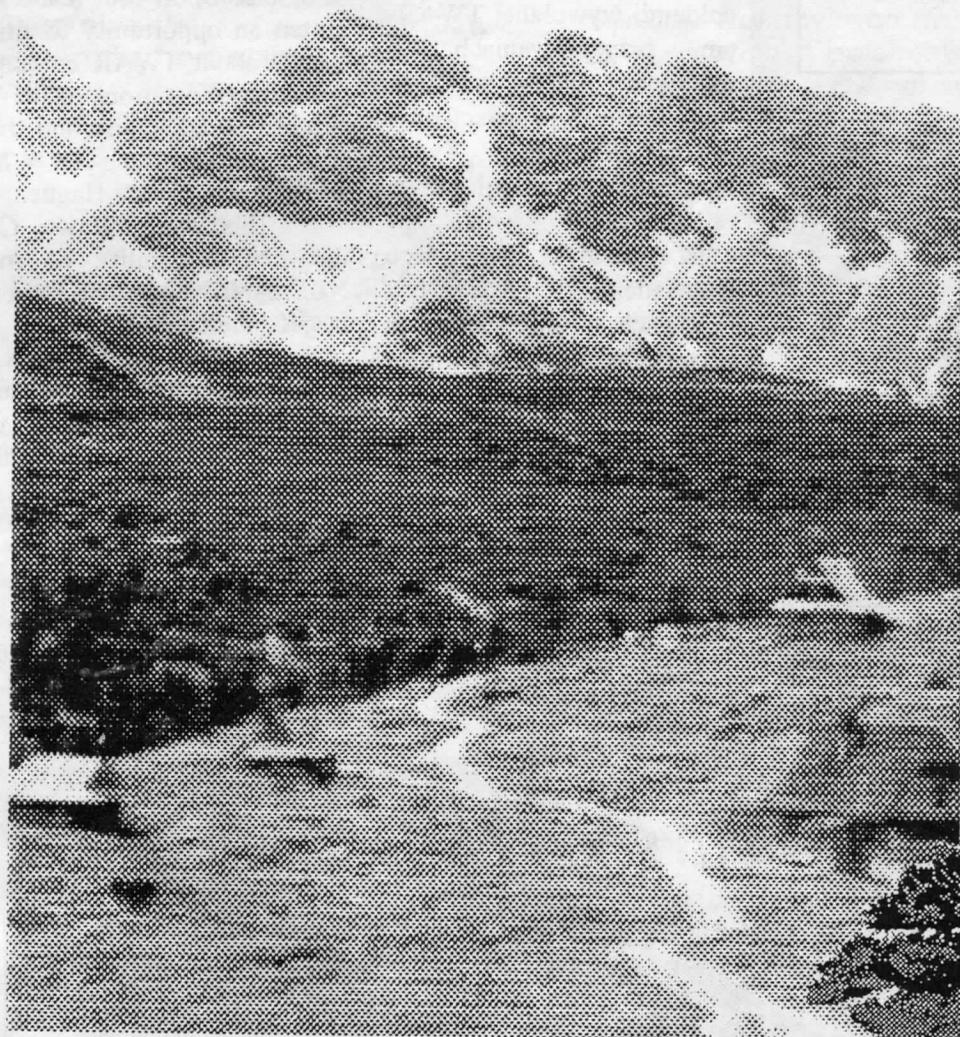

NIEMANIEGO

periodyk wesołych biegaczy

PUCHAR WAWELU '93

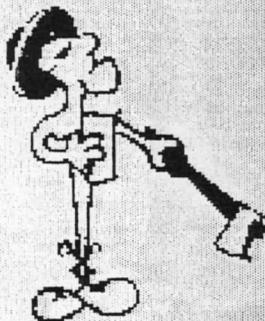
NIEMANIEGO

periodyk wesolych biegaczy

adres redakcji
(editorial address):
ul. Stachewicza 15/20
31-303 Kraków
tel. +48 12 217263

Wszelkie wcześniejszypublikowane
materiały zamieszczone w
NIEMANIEGO@ zostały stworzone dla
NIEMANIEGO@ i ich wykorzystanie
wymaga lub nie wymaga zgody redakcji.

Dziękujemy za pomoc w
wydaniu tego numeru Tomkowi
Nitsch oraz TEMU, KTO NAS
WYDRUKUJE, a tego jeszcze
sami nie wiemy.
Niniejszym wybaczymy
Wojtkowi Kościelnemu.

Do nowych czytelników NIEMANIEGO

Dlaczego tylko do nowych?
A dlatego, że starzy wiedzą
wszystko, o czym tu napisze.
Wiedzą, że NIEMANIEGO
powstało w styczniu tego
roku, jako wewnętrzny
miesięcznik sekcji bno WKS
Wawel z założeniem pisania
właśnie o tejsze. Tymczasem
okazało się, że znaleźliśmy
stałych czytelników poza
Krakowem, a z czasem
formuła NIEMANIEGO
zmieniła się na bardziej
otwartą - pisaliśmy o
epidemii wywołanej TWAR-
em, przygotowaniach do
mistrzostw świata w USA,
duże artykuły poświęciliśmy
Maricie Skogum i Yvette
Hague - dwóm najlepszym
orientalistkom świata w
1992 roku. Zyskaliśmy nieco
doświadczenia, jednak z
pewnością nie jesteśmy
perfekcyjni i mogą trafiać
nam się błędy. Mamy
nadzieję, że zechcecie nam je
wybaczyć, a NIEMANIEGO
przyda się Wam podczas
pobytu w Zakopanem.

redakcja NIEMANIEGO

To all foreign readers of NIEMANIEGO

NIEMANIEGO is a
monthly issued o-magazine in
Cracow. It was established in
January '93 as a journal of WKS
WAWEL orienteering section. We
had planned to write mainly about
its internal affairs but after
publishing the second number, it
appeared that NIEMANIEGO had
become popular not only in
Cracow. We started with
publishing articles relating to not
only our team events then. Owing
to reprints from "Orienteering
World" and Britain's o-magazine
"Compass Sport" our readers have
gotten an opportunity to find out
details about TWAR epidemic in
Sweden, preparations to the WOC
'93 in the USA, life and training
of the world elite stars - Marita
Skogum and Yvette Hague...

This year's Wawel Cup is
the first possibility of making
NIEMANIEGO known for a really
large audience - over 1000
orienteers from 18 countries. This
is the main reason that we decided
to make a bilingual edition of the
magazine (it's usually only in
polish). We hope you'll find
NIEMANIEGO useful during
your stay in Zakopane.

Have a good time... with
NIEMANIEGO of course!

The NIEMANIEGO staff

ZALOGA NIEMANIEGO THE STAFF

Rafał Świątkowski
idea

Paweł Moszkowicz
tłumacz
translator

Andrzej Szydło
skład
computer design

Lilka Etterle
rysunki
graphics

Witając wszystkich uczestników Pucharu Wawelu '93, pragnę złożyć życzenia miłego pobytu w Zakopanem, udanych występów na trasach, słonecznej pogody.

Jednocześnie pragnę złożyć zapewnienie w imieniu całego zespołu organizacyjnego, że dołożymy wielu starań, aby zawody przebiegały sprawnie.

I am very happy to welcome so many runners taking part in Wawel Cup '93. I wish you a nice stay in Zakopane, sunny weather and the best of luck in contests. Simultaneously I wish to ensure you that we will make efforts so as the competition would please you.

Roman Trzmielewski
kierownik sekcji bno WKS Wawel
head of the Wawel o-section

Mamy nadzieję, że zjawisko, jakim są nasze zawody na trwałe wpisało się w kalendarz wakacyjnych startów i jest ono dla większości symbolem czegoś miłego i przyjemnego. Zależy nam oczywiście, aby Puchar Wawelu zawsze prezentował wysoki poziom techniczny jak i organizacyjny. Przede wszystkim chcielibyśmy, co jest może najtrudniejsze, aby Puchar Wawelu stał się dla was przygodą - czymś, co nawet po wielu latach będziecie wspominać z rozrzewaniem.

We hope that for some people Wawel Cup is and for newcomers will be a symbol of something nice and pleasant. We take care so as the event to present a high organizing and technical level. But first of all we would like, what is obviously the most difficult, to make Wawel Cup an adventure for you.

Organizatorzy
Organizers

KAWAŁEK HISTORII A PIECE OF HISTORY

Puchar Wawelu organizowany jest corocznie w pierwszej dekadzie lipca i znajduje się w kalendarzu IOF. Zawody gromadzą każdego lata ponad 1000 zawodników. W tym roku będzie to już 12 edycja.

Pierwsze (1982) i drugie (1983) rozegrane były tylko w obsadzie krajowej, w następnych zawsze uczestniczyli zawodnicy zagraniczni - nawet tak egzotyczni jak Kubańcy.

Na początku zawody miały charakter dwudniowy, a od 1987 roku jest to trzydniówka. W pierwszych zawodach o Puchar Wawelu w 1982 roku wystartowało 312 zawodników. W 1984 pojawili się zawodnicy zagraniczni, a w 1988 liczba uczestników przekroczyła 1000 osób. Tegoroczny Puchar Wawelu w Zakopanem zgromadzi na starcie około 1100 biegaczy z 18 państw.

W 1987 roku ważnym wydarzeniem była obecność Sekretarza Generalnego IOF, Lenarta Levina ze Szwecji. Levin pozytywnie ocenił organizację zawodów oraz mapy. Efektem tego było przyznanie Wawelowi organizacji Pucharu Świata.

W dotychczasowej historii Pucharu Wawelu w kategoriach elity męskiej i kobiecej 12-krotnie zwyciężali Polacy, a 10-krotnie zawodnicy zagraniczni. 4-krotną triumfatorką naszej imprezy była Ala Hornik, a 3 razy wygrywał Przemek Mossakowski.

Opracowali :

J.Kozłowski i R. Świątkowski

Pamiętacie rok 1984? - dziewczyny z SC Lipsk były bezkonkurencyjne.
Do you remember 1984? - girls from SC Leipzig were unrivalled.

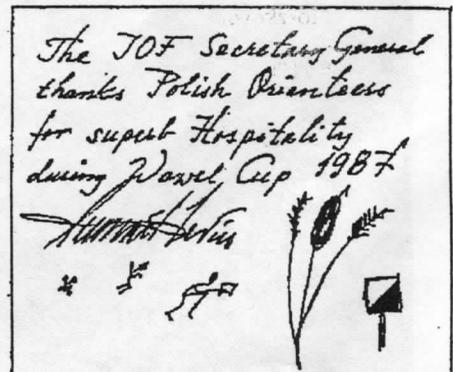

Wawel Cup takes place in first decade of July every year. The competition gather over a thousand runners each summer. This year edition will be twelfth following event. During first two competition took part only domestic athletes. At the beginning the competition was 2-days event but since 1987 until now we have three days.

In 1982 (first Wawel Cup) 312 orienteers participated. In 1988 the number of participants went beyond a thousand. This year event will gather about 1100 runners from 18 countries. A notable incident was visiting our event by a secretary of IOF - Lennart Levin (1987) who estimated Wawel Cup very positively. As a result of this inspection IOF entrusted Wawel Club with an organisation of World Cup edition (1990).

In the history of Wawel Cup elite classes 12 times won poles, 10 times foreign runners. Four times winner of our event was Alicja Hornik. Three times the top place took Przemysław Mossakowski.

Jacek Kozłowski & Rafał Świątkowski

A to dedykacja Lennarta Levina dla polskich orientalistów.

kilka słów o zawodach...

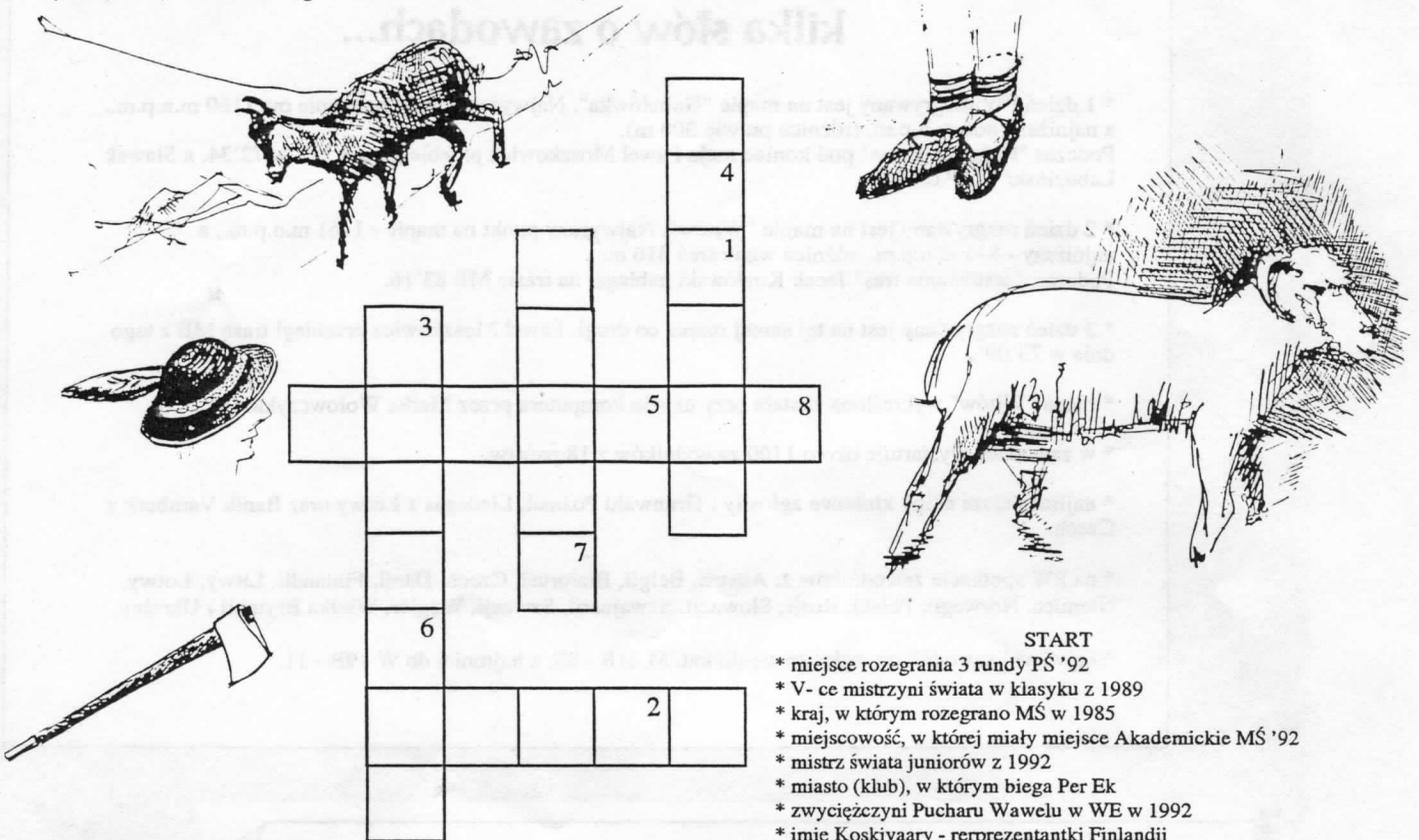
- * 1 dzień PW rozgrywany jest na mapie "Gubałówka". Najwyższy punkt na mapie ma 1160 m.n.p.m., a najniższy 865 m.n.p.m. (różnica prawie 300 m). Podczas "testowania tras" pod koniec maja Paweł Moszkowicz przebiegł trasę ME w 72'34, a Sławek Łabuziński w 73'12.
- * 2 dzień rozgrywany jest na mapie "Witów". Najwyższy punkt na mapie - 1161 m.n.p.m., a najniższy - 845 m.n.p.m., różnica wzniesień 316 m. Podczas "testowania tras" Jacek Kozłowski nabiegał na trasie ME 83'16.
- * 3 dzień rozgrywany jest na tej samej mapie co drugi. Paweł Moszkowicz przebiegł trasę ME z tego dnia w 73'09'.
- * mapa "Witów" wykreślona została przy użyciu komputera przez Marka Wołowczyka.
- * w zawodach wystartuje około 1100 zawodników z 18 państw.
- * najliczniejsze ekipy klubowe zgłosiły : Grunwald Poznań, Liedagas z Łotwy oraz Banik Vamberk z Czech.
- * na PW spotkacie zawodników z: Austrii, Belgii, Białorusi, Czech, Danii, Finlandii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Polski, Rosji, Słowacji, Szwajcarii, Szwecji, Węgier, Wielkiej Brytanii i Ukrainy.
- * najwięcej zawodników zgłosiło się do kat. M 21B - 83, a najmniej do W 19B - 11.

a few words about the competition...

- * 1-st day will take place in the area included on the map "Gubałówka". The highest point - 1160 m above sea level, the lowest - 865 m (the difference - 300 m). On the turn of May all three ME courses were tested; the best results:
Paweł Moszkowicz 72'34
Sławek Łabuziński 73'12
- * a map for second day is "Witów"; highest point: 1161 m, lowest point: 845 m. Testing ME course! Jacek Kozłowski did the best run in a heavy rainfall with the time 83'16.
- * the map "Witów" will be used also the third day; 73'09 on ME course by Paweł Moszkowicz.
- * 1100 competitors from 18 countries is going to start.
- * the largest teams are: Grunwald Poznań (Poland), Liedagas (Lithuania) and Banik Vamberk (Czech)
- * countries taking part in Wawel Cup '93 are: Austria, Belgium, Czech, Denmark, Finland, Great Britain, Hungary, Lithuania, Latvia, Germany, Norway, Poland, Russia, Slovak Republic, Switzerland, Sweden, Ukraine, White Russia.
- * the most applied class is M 21 B - 83 competitors, the least - W 19 B - 11.

Krzyżówka dla dzieci.

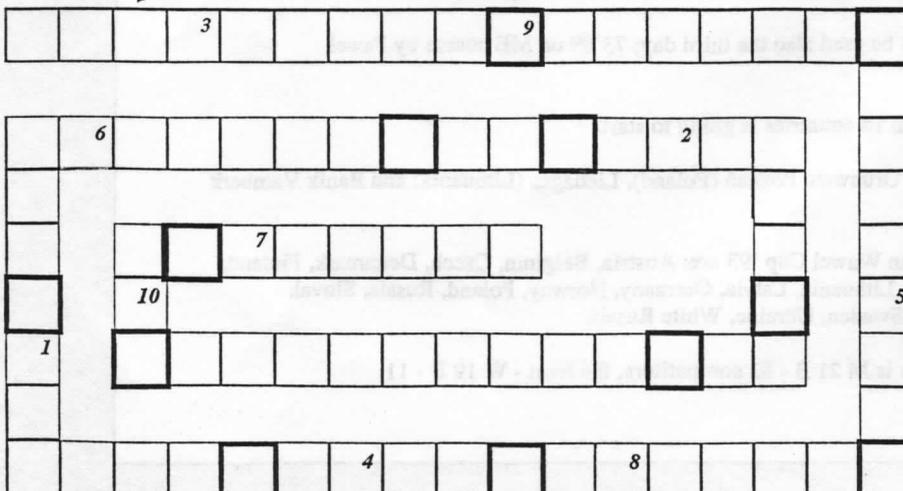
Jeśli wiecie, jak nazywają się przedstawione na rysunkach postacie, przedmioty i zwierzątka, spróbujcie wpisać je do diagramu. Litery z oznaczonych pól utworzą hasło.
(uwaga - tylko dla kategorii D/H-10 i D/H-11 !!!)

Krzyżówka P&P

Tę krzyżówkę mogą rozwiązywać wszyscy. Podobnie, jak poprzednio, litery z oznaczonych kratek czytane kolejno utworzą hasło - rozwiązanie. Kupon wraz z rozwiązaniem należy wrzucić do skrzynki NIEMANIEGO obok biura zawodów. Losowanie nagród - drugiego dnia zawodów. This crossword is for all. Put the letters from 1 to 10 together and you will have the solution. Fill the coupon and put it in the NIEMANIEGO box near the competition office. Souvenires drawing will take place the second day.

start →

- START
- * miejsce rozegrania 3 rundy PŚ '92
  - * V- ce mistrzyni świata w klasyku z 1989
  - * kraj, w którym rozegrano MŚ w 1985
  - * miejscowość, w której miały miejsce Akademickie MŚ '92
  - * mistrz świata juniorów z 1992
  - * miasto (klub), w którym biega Per Ek
  - * zwyciężczyni Pucharu Wawelu w WE w 1992
  - * imię Koskivaary - reprezentantki Finlandii
  - * miasto w Wielkiej Brytanii - miejsce MŚ '66
  - * imię Johansona - byłego mistrza świata
  - * miejsce rozgrywek najbliższej olimpiady zimowej 1994
  - * ...Vestre - czołowy eliciarz norweski
  - * miasto w Finlandii - miejsce I MŚ

- START
- * a place of the 3-rd edition of World Cup 1992
  - * a "silver girl" in the classic race in WOC '91
  - * a country of World Championships 1985
  - * a town of Student's World Championships 1992
  - * the best junior (classic race) in 1992
  - * Per Ek's club (town)
  - * the winner of Wavel Cup 1992 in women elite class.
  - * ... Koskivaara - top finnish representative

- * a town of World Championships 1966 (Great Britain)
- * first name of Johanson - former world champion
- * a town of Winter Games 1994
- * ... Vestre - top orienteer from Norway
- * a place of the first WOC (Finland)

krzyżówka - crossword

imię i nazwisko, wiek, klub
name & surname, age, club

RANKING NIEMANIEGO

Obsada kategorii elitarnych PW zapowiadają pasjonującą rywalizację, jak nigdy w historii. Ranking NIEMANIEGO przedstawi Wam dziesiątkę spośród której najprawdopodobniej wyłonieni zostaną zwycięzcy imprezy. W ułożeniu listy kierowaliśmy się osiągnięciami zawodników na najważniejszych zawodach krajowych i międzynarodowych oraz oczywiście własnym uznaniem.

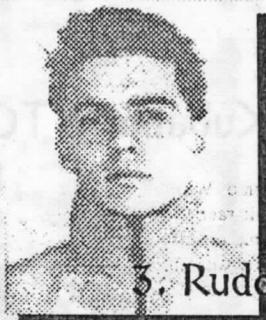
This year fight in elite classes announces itself exciting as never before in Wawel Cup history. NIEMANIEGO rank list shows you ten created according to our predictions. From the midst of these group we are sure the winners to be brought to light. The list is created according to the top international and national performances and our own preferences.

1. Jozef Polak SVK

2. Tomas Prokes TCH

3. Rudolf Ropak TCH

4. Jura Omielichenko UKR

5. Martin Sadilek TCH

6. Dan Norin SWE

WAWEL CUP '92

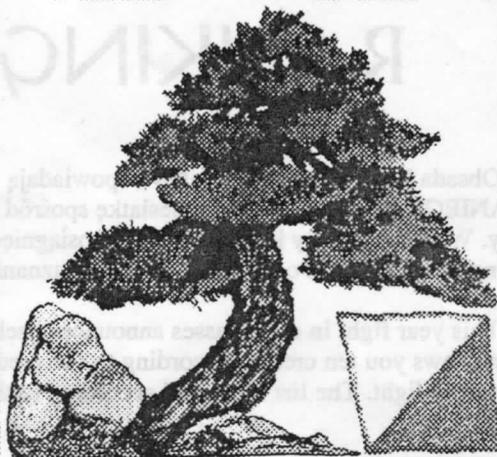
ME

1. Jozef Polak	SVK
2. Jurij Omielichenko	UKR
3. Rudolf Ropak	TCH
4. Michail Luklan	UKR
5. Richard Klech	TCH
6. Roman Slobodanuk	UKR
7. Martin Sadilek	TCH

WAWEL CUP '92

WE

1. Danute Girinskaite	LIT
2. Inna Winnickaja	UKR
3. Anna Górnicka	POL
4. Lidia Taciak	UKR
5. Nina Lisowska	UKR
6. Natalia Martyniuk	UKR

1. Jana Cieslarova TCH

2. Marcela Kubatkova TCH

3. Maria Honzova

4. Danute Girinskaite LIT

5. Alicja Hornik POL

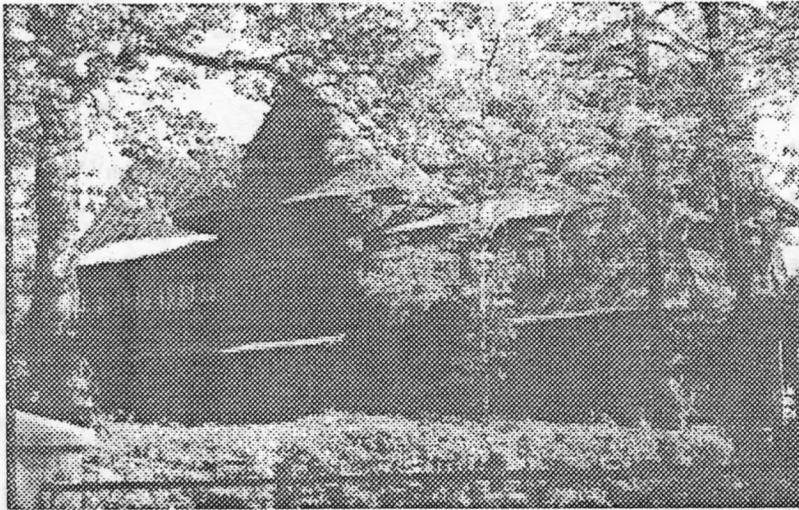

6. Ildiko Kovacs HUN

ZAKOPANE

Zakopane powstało niegdyś przez przejście osad pasterskich w siedziby stałe. Nazwa pochodzi od słowa "kopane", oznaczającego obszar wykarczowany pod polanę. Do połowy XIX w. osada Zakopane wegetowała przy zakładzie metalurgicznym w Kuźnicach, gdzie też pierwotnie skupiał się ruch turystyczny. W 1886 r. Zakopane uzyskało status uzdrowiska. W owym czasie stało się letnim "randez - vous" świata artystycznego z całej Polski. W 1889 doprowadzono linię kolejową z Chabówki, co spowodowało większy napływ turystów, co przyspieszyło dalszy rozwój miasteczka m.in. budowę pensjonatów, hoteli i sanatoriów. W 1933 r. Zakopane otrzymało prawa miejskie. Obecnie miasto posiada ok. 30 tys. mieszkańców, jest główną bazą sportów górskich w Polsce i jedną z większych stacji klimatyczno - turystycznych w Europie.

Nazywano je pępkiem świata, letnią albo zimową stolicą Polski. Zakopane: miasto piękne? brzydkie? dziwaczne? Na pewno inne. Dla wielu Zakopane było tylko przedsionkiem Tatr, sypialnią pod bramą świątyni. Dla innych ważną owej świątyni częścią. A czym będzie dla was?

Zakopane came into being as a result of taking up shepherd's abode. The name originates from a word "kopane" what means the land clear of stubs and roots.

Until the middle of XIX century a colony Zakopane covered a small area around ironworks in Kuźnice - originally first touristic centre.

In 1886 Zakopane was awarded a health resort

status. This time the place was also known as "randez - vous" of Polish artistic circle.

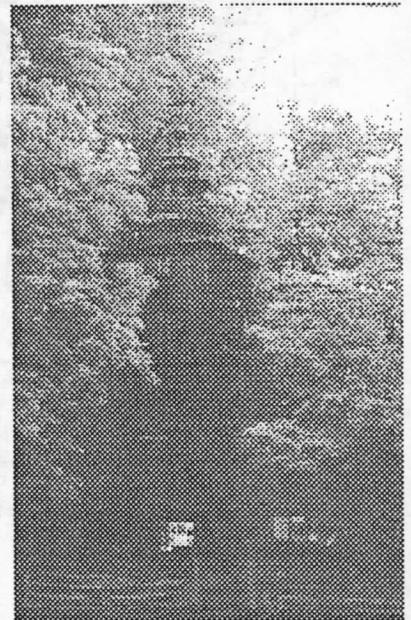
In 1889 Zakopane was connected with other regions of Poland by a railwayline, what significantly increased the number of tourists coming there.

All this facts advanced growing up of the place.

In 1933 Zakopane was granted the civic rights. Now here live around 30000 residents.

This mountain town is a main base of attack for

mountain sports in Poland and simultaneously one of the biggest health resorts in Europe.

It was called: "the hub of the universe", summer or winter capital of Poland.

Zakopane : beautiful town? ugly? weird? unlike for sure.

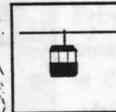
For some people the town was only "Tatra's vestibule", "bedroom at the temple's gate".

For others very important part of this temple.

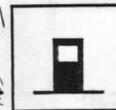
What is going to be called by you?

1. Dworzec PKS (Bus terminal)
ul. Krupówki 25,
tel. inf. 46 - 03.

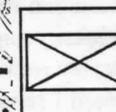
2. Dworzec PKP (Railway station)
ul. Chramcówki 35, tel. inf. 45 - 04.

3. Kolejka linowo-torowa na Gubałówkę (Rack railway)
ul. Na Gubałówkę,
tel. 48 - 30.

4. Stacja benzynowa (Filling station)
ul. róg Piłsudskiego i Staszica, tel. 47 - 46.
5. Stacja benzynowa (Filling station)
ul. przy Rondzie na Bystrze

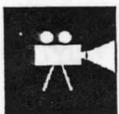

6. Apteka (Chemist's shop)
ul. Chramcówki 38,
tel. 682 - 21.
7. Apteka (Chemist's shop)
ul. Krupówki 37 i 39, tel. 46 - 39 i 33 - 31.
8. Apteka (Chemist's shop)
ul. Witkiewicza 3, tel. 24 - 47.

9. Poczta (Post office)
ul. Krupówki 20, tel. 25 - 75, 37 - 11.

10. Policja (Police)
ul. Kościuszki 10,
tel. alarmowy 997.

11. Kino "Giewont" (Cinema)
ul. Orkana 2,
tel. 40 - 40.

12. Kościół pod wezwaniem św. Rodziny (Church)
ul. Krupówki 1a,
tel. 24 - 41

13. Kantor (Exchange office)
ul. Kościeliska
14. Kantor (Exchange office)
ul. Kościuszki

(Dom Handlowy)
15. Kantor (Exchange office)
ul. Krupówki 17 i 28
16. Kantor (Exchange office)
ul. Tetmajera

17. Muzeum Tatrzańskie (Tatras Museum)
ul. Krupówki 10, tel. 52 - 05.

18. "Atma" - Muzeum K. Szymanowskiego (Museum of K. Szymanowski)
ul. Kasprusie 19, tel. 31 - 50.
19. Teatr im. S.I. Witkiewicza (Theatre)
ul. Chramcówki 15,
tel. 682 - 63.
20. "Opolanka" - Muzeum K. Makuszyńskiego (Museum of

K. Makuszyński) ul. Tetmajera 15, tel. 22 - 63.
21. "Tea" - zbiory etnograficzne rodziny Szymańskich (Ethnographic Museum)
ul. Bulwary Słowackiego 29,
tel. 38 - 72.
22. Izba pamięci Bronisława Czecha (Museum of B. Czech) ul. Plac Niepodległości 4,
tel. 26 - 69.
23. Muzeum Przyrodnicze TPN (Museum of Nature)
ul. Chałubińskiego 42a.

Obiekty godne zwiedzania.

Remarkable places.

Muzeum Tatrzańskie - ul. Krupówki 10,
zwiedzanie/open:

środa - niedziela /Wed - Sun; 9 -15.,
tel. 52 - 05.

tematyka: życie i kultura górali podtatrzańskich,
zbiory przyrodnicze, geologiczne, fauna i flora
(400 okazów) gór, ogród roślin tatrzańskich
(500 gatunków roślin).

subject matter: life and culture of Tatra

mountaineers, geological and natural collections, mountain fauna exponents, the Tatra plants garden (500 species)

Muzeum Przyrodnicze TPN - ul. Chałubińskiego 42a, wtorek - sobota / Tue - Sat; 9 -14.

tematyka: flora Tatr, prezentacja problemów ochrony przyrody Tatr, działalność człowieka w Tatrach.

subject matter: flora of the Tatras, preservation of nature, man activity in Tatra mountains

"Atma" - Kasprucie 19, tel. 31 -50, wtorek - niedziela / Tue - Sun 10 - 16, piątek / Fri; 14 -20.

tematyka: muzeum poświęcone życiu i twórczości Karola Szymanowskiego.

subject matter: life and creation of Poland's famous composer - Karol Szymanowski

Kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej / Holy Virgin "Częstochowska" Church. -

zbudowany w połowie XIX w., drewniany. Obok stary cmentarz z grobami ludzi zasłużonych dla Podhala m.in. T.

Chałubińskiego, ks. J. Stolarczyka, S. Witkiewicza, K. Przerwy-Tetmajera, W. Orkana, K. Makuszyńskiego i in.

built in the middle of XIX century, made of wood. Near by is the cementary with graves of notable people of Tatra region.

ROZKŁAD JAZDY PKS (BUSES - TIME-TABLE)

Komunikacja dalekobieżna (long-distance communication)

KRAKÓW 5⁰⁰, 5⁵⁰, 6³⁰, 7⁰⁰, 8¹⁵, 9⁰⁰, 9³⁰, 10⁰⁰, 11²⁰, 12⁰⁰,
12³⁰, 13¹⁰, 13⁴⁰, 14³⁰, 15²⁰, 15⁴⁵, 16¹⁵, 17⁰⁰, 17³⁰, 19¹⁰, 20³⁰,
21³⁰.

KATOWICE 7¹⁵, 14¹⁵, 16⁰⁰.

WARSZAWA 8³⁰.

LUBLIN 7⁴⁵, 8³⁵.

GLIWICE 15¹⁰.

BIELSKO - BIAŁA 7⁴⁰, 11⁴⁰, 17⁵⁰.

Komunikacja lokalna (local communication)

DOLINA CHOCHOŁOWSKA 6⁰⁵, 7¹⁰, 8¹⁵, 8²⁵, 9⁵⁰, 10³⁰, 13¹⁰,
13²⁰, 14³⁰, 15²⁰, 15⁵⁰, 17⁰⁰, 17¹⁰, 17⁴⁰, 19³⁵.

PALENICA (MORSKIE OKO) 8⁰⁰, 8²⁰, 8³⁰, 8⁵⁵, 9⁵⁰, 10¹⁰, 10¹⁵,
11⁴⁵, 12²⁰, 13⁵⁵, 14⁵⁰, 15⁵⁰, 16¹⁰, 16⁵⁰, 17³⁵.

ROZKŁAD JAZDY PKP (TRAINS - TIME-TABLE) (main directions)

CZĘSTOCHOWA 6⁵⁶, 15⁵², 17⁰⁶, 22⁰²

GDYNIA 15²²

KATOWICE 16⁵², 19¹⁶, 21³⁹

KRAKÓW PŁASZÓW 5¹⁰, 6⁵⁶, 8²⁸, 12³⁷, 14¹⁴, 15⁰⁷, 15²², 16⁰⁷,
17⁰⁶, 17³⁴, 17⁵¹, 19¹⁶, 21⁰⁷, 22⁴²

KRAKÓW GŁÓWNY 6⁵⁶, 16^{07ex}, 17³⁴, 21⁰⁷, 22⁴²

LÓDŹ 17⁰⁶, 22⁰²

POZNAŃ 19¹⁶, 21³⁹

SZCZECIN 21³⁹

WARSZAWA CMK 15⁰⁷, 16^{07ex}, 22⁴²

ex - express, 15⁰⁷ - pociąg pośpieszny (fast train), 5¹⁰ - pociąg osobowy (slow train)

TATRY

Tatry to najwyższe wypiętrzenie całych Karpat. Rozpiętość pasma z zachodu na wschód wynosi ok. 52 km, szerokość ok. 15 km.

Tatry można najogólniej podzielić na: Tatry Białskie (Hawrań 2152 m.n.p.m.), Tatry Wysokie (Gierlach 2655 m.n.p.m.), Tatry Zachodnie (Bystra 2248 m.n.p.m.).

Tatry Polskie obejmują obszar 175 km² (cała powierzchnia Tatr - 785 km²).

Najwyższym szczytem granicznym są Rysy (2499 m.n.p.m.), najwyższym rdzennie polskim - Kozi Wierch (2291 m.n.p.m.).

Tatry zbudowane są ze skał krystalicznych oraz osadowych.

Tatry wysokie zbudowane są głównie z granitoidów. Zrąb Tatr Zachodnich z granitoidów i gnejsów. Północna część Tatr Zachodnich, Tatry reglowe z wapieni, dolomitów, piaskowców.

Klimat Tatr jest klimatem górskim. Cechuje go wielka zmienność pogody. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najchłodniejszym luty. Znamienne dla klimatu Tatr są zimowe inwersje temperatury (im wyżej tym cieplej). Najwięcej opadów notuje się w czerwcu, a minimum z początkiem zimy.

Liczba źródeł w polskich Tatrach przekracza 1000. Łączna długość potoków wynosi 175 km. 11 stawów przekracza pow. 1 ha. Największe to Morskie Oko i Wielki Staw Polski (po 34,5 ha). Do największych źródeł należy zaliczyć: Źródło Chochołowskie, Z. Lodowe, Wywierzysko Olczyńskie, W. Bystrej.

W Tatrach wyróżniamy 6 pięter roślinności:

- piętro pogórz   do 800 m
- regiel dolny   do 1250 m
- regiel dolny   do 1500 m
- kosodrzewina   do 1800 m
- hale   do 2300 m
- turnie   > 2300 m

Ogólna liczba roślin naczyniowych przekracza 1000, z czego 250 to gatunki górskie i wysokogórskie.

Z ssaków żyją tu cztery gatunki nie występujące nigdzie w Polsce: świstak, kozica, polnik tatrzański, damiówka tatrzańska. Liczba kozic po stronie polskiej szacowana jest na ok. 250 sztuk, a niedźwiedzi na 5 - 10.

The Tatras are the most beautiful mountain chain between Alps and Caucasus. The range is 52 km long (east - west) and 15 km wide (south - north). The Tatra mountains are divided into three parts: Tatry Białskie (Hawrań 2152 above sea level), Tatry Wysokie (Gerlach 2655 m), Tatry Zachodnie (Bystra 2248 m).

The Polish Tatras cover the area of 175 km² which is 1/5 of the whole range area.

The highest border peak is Rysy (2499 m).

The Tatras are composed of crystalline and sedimentary rocks.

Climate of these mountains is a typical mountain one. The weather is extremely changeable. It is characterized by winter inversions of temperatures (the higher, the hotter). July is the warmest month opposite to

February. Maximum of falls noticed in June, minimum at the beginning of winter.

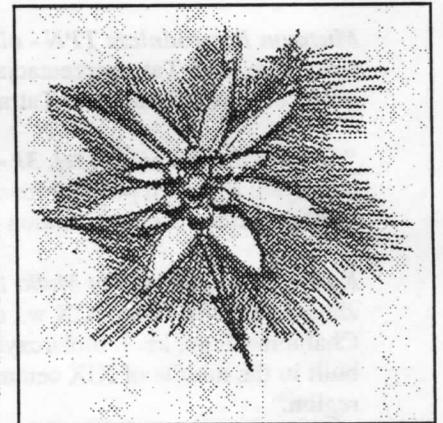
A number of springs in the Polish Tatras goes beyond a thousand. The biggest among them are Źródło Lodowe, Z. Chochołowskie, Wywierzysko Bystrej, W. Olczyńskie. The total length of brooks exceeds 170 km.

In the Tatra mountains six layers of flora stand out:

- layer of plateau - up to 800 m above sea level
- layer of lower subalpine forest - up to 1250 m
- layer of higher subalpine forest - up to 1500 m
- dwarf mountain pine layer - up to 1800 m
- mountain pasture layer - up to 2300 m
- crag layer - over 2300 m

The total number of vascular plants above sea level exceeds a thousand, 250 of them are typical subalpine and alpine ones.

Specific fauna make this charming landscape complete.

Czy wiesz, że :

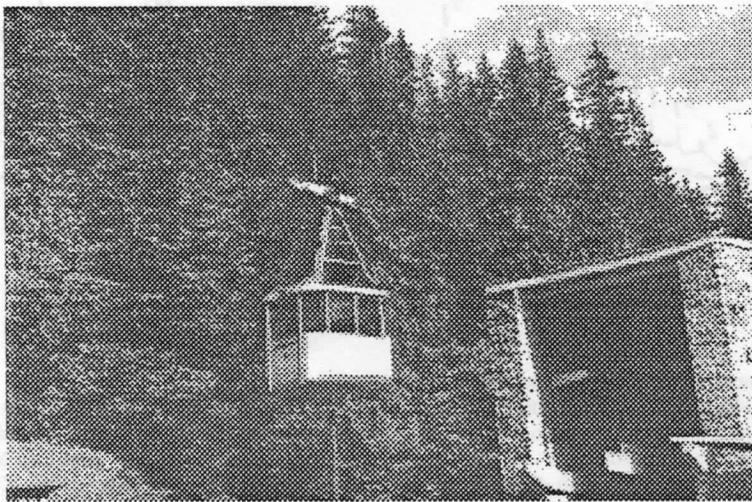
- * najpopularniejszą górą w Polsce i Tatrach jest Giewont. Przypomina on sylwetką śpiącego rycerza. Na wierzchołku w 1901 r. wystawiono 15-metrowy krzyż.
- * na stokach Gubałówki znajduje się najwyżej położona miejscowość w Polsce - Baldachówka.
- * w Kuźnicach funkcjonowała kiedyś huta żelaza. W latach 1830-50 wielki piec wytwarzał 50-60 ton surówki miesięcznie, była także odlewnia, walcownia, gwoździarnia.
- * kolejka linowa na Gubałówkę jeździ z prędkością 5,2 m/s, pokonując dystans 1350 m i wzniesienie 300 m w 4 minuty i 40 sekund .
- * kolejka na Kasprowy Wierch została zbudowana w latach 1935-36. Trasa ma 4290 m długości i pokonuje wzniesienie 936 m. Prędkość 5 m/s. Waga kabinki mieszczącej 36 osób ok. 4 ton.
- * największy wodospad w Tatrach Polskich to Wielka Sikława w Dolinie 5 Stawów Polskich. Ma on 70 m wysokości.
- * najtrudniejszym i najciekawszym szlakiem Tatr jest Orla Perc' ciągnąca się od przełęczy Krzyżne po Świnicę. Szlak zaprojektował w latach 1903-06 ks. Walenty Gadowski.

Do you know that :

- * the most famous among the Tatra peaks is Giewont. In shape it bears a resemblance to a sleeping knight. On the top a steel cross was made up of 400 parts in 1901.
- * on Gubałówka slope is situated Baldachówka - the highest placed village in Poland.
- * formerly there were ironworks in Kuźnice. In 1830-50 the factory produced 50 tons of a pig-iron a month. It was divided into three parts: a foundry, a flatter mill and a railway.
- * rack-railway leadnig on Gubałówka top, goes with a speed of 5,2 m/s and covers a distance of 1350 m (300 m up) within 5 minutes.
- * ropway leading up onto Kasprowy Wierch was built in 1935-36. The route is 4290 m long (936 m up). One wagon takes 36 persons and goes with a speed of 5 m/s.
- * the biggest waterfall in the Polish Tatra mountains, called Wielka Sikława falls in valley Dolina 5 Stawów. It's 70 m high.
- * the most demanding, charming and dangerous tourist route (red stripes), extends between Krzyżne pass and Świnica peak. The route was designed and traced out by a priest Walenty Gadowski in 1903-06.

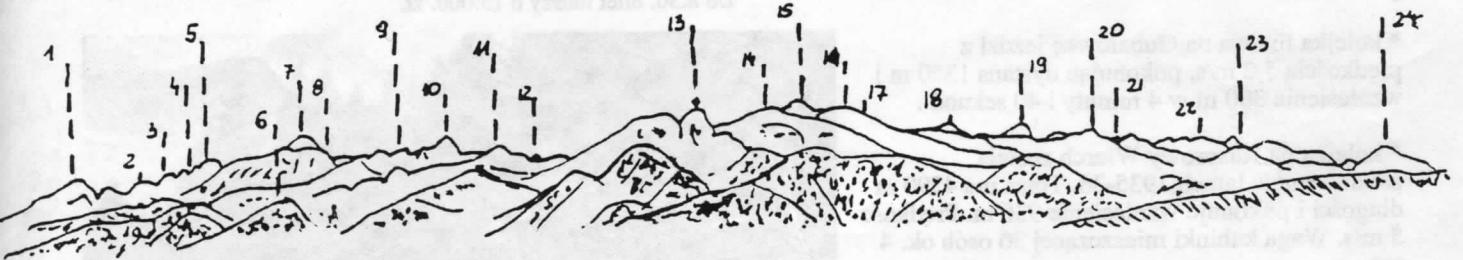
INFO

- * bilet autobusowy z Zakopanego do Morskiego Oka kosztuje 18 tys. zł.
- * ceny w schroniskach / prices in refuges:
podłoga / floor - 40 000 - 50 000 zł, miejsce w pokoju - 70 - 80 tys. zł.
Schroniska czynne: Polana Chochołowska, Ornak (Dolina Kościeliska), Kalatówki, Hala Kondratowa, Dolina 5 Stawów, Rozтока, Murowaniec (Hala Gąsienicowa).
- * kolejka na Kasprowy Wierch czynna od 7.30. -18.00., w dzień pogodny do 20.10.
Ceny biletów: 95.000. zł w obie strony, 60.000. zł bilet ulgowy, 60.000. i 45.000. w jedną stronę.
Do 8.30. bilet tańszy o 15.000. zł.

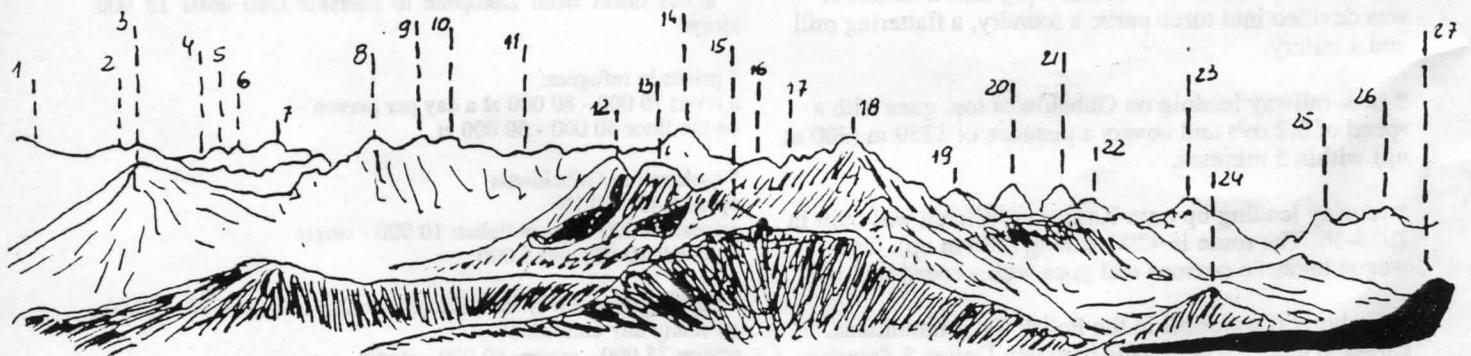
- * kolejka linowo-torowa na Gubałówkę czynna 6.45. - 20.50.
Ceny biletów: 20.000 zł w obie strony, 10.000. zł bilet ulgowy, 10.000. i 5.000. w jedną stronę.
- * przy wejściu na teren Tatrzańskiego Parku Narodowego obowiązuje opłata wejściowa: 5.000. zł normalna i 3.000. zł ulgowa.
- * najciekawszy i zarazem najtrudniejszy szlak Tatr to "Orla Perc'". Szlak przebiega przez najwyższy rdzennie polski szczyt Tatr - Kozi Wierch (2291 m.n.p.m.)
- * a bus ticket from Zakopane to Morskie Oko costs 18 000 zlotys
- * prices in refuges:
a room 70 000 - 80 000 zł a day per person
on the floor 40 000 - 50 000 zł
- * rock-rail to Gubałówka
open: 6.45 - 20.10
prices: 20 000 - return ticket; 10 000 - single
reduced: 10 000 and 5 000
- * the wagon ropeway onto Kasprowy Top is open 7.30 - 18.00;
on sunny day until 20.10
prices: 75 000 - return; 60 000 - single
reduced: 60 000, 45 000
until 8.30 a.m. - 15 000 discount
- * entering The Tatra National Park you have to pay a fee:
5 000, 3 000 -reduced
- * the most demanding and beautiful trail is called "Orla Perc'"; it realls through the highest polish peak (except of border ones) - Kozi Wierch

TYLKO POPATRZ ! JUST LOOK !

Panorama z Gubałówki (view from Gubałówka)

- 1 - Hawrań 2152, 2 - Jagnięcy 2229, 3 - Kołowy 2418, 4 - Durny 2623, 5 - Lodowy 2628, 6 - Nosal 1206, 7 - Koszysta 2193, 8 - Krzyżne 2112, 9 - Kozi Wierch 2291, 10 - Świnica - 2301, 11 - Kasprowy Wierch - 1985, 12 - Krywań - 2494, 13 - Giewont - 1895, 14 - Czerwone Wierchy, 15 - Krzesanica - 2122, 17 - Łysanki - 1447, 18 - Bystra - 2248, 19 - Starorobociański Wierch - 2176, 20 - Kominiarski Wierch - 1829, 21 - Ostry Rohacz - 2084, 22 - Banówka - 2178, 23 - Bobrowiec - 1664, 24 - Osobista - 1687.

Panorama z Giewontu (view from Giewont)

- 1,2 - Koszysta 2193, 3 - Żółta Turnia - 2087, 4 - Krzyżne - 2112, 5 - Durny - 2623, 6 - Łomnica - 2632, 7 - Lodowy - 2628, 8,9,10 - Granaty - 2225,2234,2240, 11 - Czarne Ściany, 12 - Kościelec - 2155, 13 - Zadni Kościelec - 2162, 14 - Kozi Wierch - 22921, 15 - Kasprowy Wierch - 1987, 16 - Zawratowa Turnia - 2247, 17 - Niebieska Turnia, 18 - Świnica - 2301, 19 - Rysy - 2503, 20 - Wysoka - 2560, 21 - Mięguszowiecki Wierch - 2438, 22 - Cubryna - 2376, 23 - Kopyrowy Wierch - 2367, 24 - Pośredni Wierch Goryczkowy - 1873, 25 - Hlińska Turnia - 2330, 26 - Szczyrbski Szczyt - 2385, 27 - Goryczkowa Czuba - 1913.